

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1²—, lanske leto 2²—; mesečna naročnina Din 20²—, za tujino 30²—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Rekopisov ne vračamo. Oglas po tarifi in dogovoru.

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-63. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60. V Celju: Slomškov trg 4. Pošt. šek. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 151a

Ljubljana, sobota, dne 4. julija 1931

Leto II.

K današnjemu prazniku ameriške svobode

Predsednik Herbert C. Hoover

Sestanek finančnega odbora ministrov

Beograd, 3. julija. k. Danes se je sestel gospodarsko-finančni odbor ministrov. Ministri so razpravljali o tekočih zadevah.

Konferenca trgovcev z žitom o novem režimu uvoza in izvoza

Novi Sad, 3. julija. k. Izvršni odbor Udruženja trgovcev z žitom v Novem Sadu je sklical konferenco za razpravo o novem zakonu o uvozu in izvozu ter načinu trgovanja z žitom. Konferenca se je udeležilo mnogo trgovcev. Prišli so ne le iz Dunavske, marveč tudi iz Drinske in Savske banovine. S konferenco so poslali pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju, ministrskemu predsedniku in trgovinskemu ministru. Med debato so razni govorniki stavili več strokovno važnih predlogov. Sprito tega so sklenili, da bo danes popoldne poseben odbor sestavljal resolucijo, ki jo bo treba predložiti merodajnim oblastem. Ta odbor se je danes popoldne sestel in je zbral vse omenjene predloge v daljši resoluciji.

Razprava o carinski uniji med Nemčijo in Avstrijo

Pariz, 3. julija. AA. Havas poroča iz Haaga: Mednarodno razsodišče je določilo, da bo 20. julija prva javna razprava o vprašanju carinske unije med Nemčijo in Avstrijo.

Nenavadni prizori v angleškem parlamentu

London, 3. julija. AA. Na včerajšnji popoldanski seji spodnje zbornice je bil delavski poslanec James Mac Govern izključen iz zbornice, ker je razžalil predsednika. Pri tem je prišlo do tako burnih prizorov, da je predsednik zaključil sejo. Mac Govern je bil že drugič izključen iz zbornice.

Položaj nemških državnih železnic

Berlin, 3. julija. AA. Upravni svet nemških državnih železnic je pooblastil generalnega ravnatelja, da uporabi prihranek v znesku 40 milijonov mark, ki bo nastal z nedavno redukcijo prejemkov, in pa znesek 60 milijonov mark, ki ga je dovolila državna vlada iz kriznega fonda, za nove gradnje. Sodiijo, da bodo mogle državne železnice s tem zneskom zaposliti 50 tisoč delavcev.

Pravijo, da je položaj državnih železnic kljub temu kritičen. Dohodki leta 1931. bodo znašali 4 milijarde, dočim so bili leta 1929. še 4 milijarde.

Ludendorff obsojen radi klevete

Gothard, 3. julija. AA. Bivši veliki mojster nemške prostozidarske lože grof Dohna je vložit tožbo proti generalu Ludendorffu zaradi klevete. General Ludendorff je namreč na nekem shodu očital tožitelju izdajstvo, češ da je kot veliki mojster vedel za nameravano umorstvo avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda in s tem za bližnji izbruh svetovne vojne. Sodišče je obsodilo generala Ludendorffa na 500 mark denarne kazni, ker mu dokaz resnice ni uspel. Upoštevalo pa je, da je Ludendorff govoril iz patriotičnega nagiba.

Letalska nesreča v Franciji

Pariz, 3. julija. AA. Davi je v Villecoublayju strmoglavilo na zemljo letalo s tremi motorji. Nastala je eksplozija. Trije piloti so se smrtno ponesrečili.

Osemurni delavnik na Španskem

Madrid, 3. julija. AA. Predsednik španske republike Alcala Zamora je podpisal dekret, ki z njim uvaža osemurni delavnik v vsej Španiji.

Pred sporazumom med Francijo in Ameriko

Ves znesek Hooverjevega načrta bo na razpolago samo Nemčiji — Pomoč za vzhodno-evropske države se zagotovi na drug način — Uspešnost angleškega posredovanja

London, 3. julija. AA. Pogajanja med ameriškim zastopnikom Mellonom in Edgom in člani francoske vlade se snoči niso nadaljevala, temveč so bila odgodena do danes popoldne. Pravijo, da se bodo razgovori nadaljevali in da je nadeja na srečen zaključek pogajanj upravičena. Na včerajšnjih pogajanjih je bil dosežen po proučevanju ameriške spomenice precejšnji napredek.

Anglija je predlagala, naj se v primeru, da se pogajanja ponesrečijo, skliče v kratkem v Parizu konferenca prizadetih držav.

Pod prizadetimi državami so mišljene Francija, Nemčija, Italija, Belgija, Združene države in Anglija.

MacDonald o Hooverjevi akciji

London, 3. julija. AA. Snoči je priredilo ameriško društvo v proslavo dneva neodvisnosti slavnostni banket, na katerem je govoril ministrski predsednik MacDonald o Hooverjevemu predlogu. Označil je Hooverovo akcijo za izboljšanje gospodarskega položaja Evrope, za velik čin modrosti in poguma, ki je začetek odkritosrčnega sporazuma za popolno in odkritosrčno sodelovanje Združenih držav z Anglijo v bodočnosti.

»Sli bomo dalje in dobili smo novega poguma za rešitev problemov, kar je za sluga modre in pogumne akcije ameriškega predsednika.« MacDonaldu je odgovoril ameriški senator, ki je rekel, da je takojšnji angleški odgovor zelo opogumil Američane.

Angleška intervencija

Pariz, 3. julija. AA. Angleška intervencija v pogajanjih med Francijo in Združenimi državami je dokaj olajšala položaj. Angleški poslanik Tyrrell je zunanega ministra Brianda obvestil, da je Anglija pripravljena udeležiti se pogajanj, ki naj bi ugotovila pravni in finančni položaj po preteku enoletnega moratorija.

Nemci proti eventualni konferenci upnikov

Berlin, 3. julija. Tukajšnji tisk je precej neprijazno sprejel britanski predlog, da se, če se prekinje francosko-ameriška pogajanja, skliče eventualno v Londonu konferenca upnikov Nemčije. Nekateri listi me-

nijo, da je stavila Velika Britanija ta predlog v sporazumu z Ameriko. »Deutsche Allgemeine Zeitung« napoveduje, da bo morala Nemčija ta angleški predlog zavrniti. »Vorwärts« pravi, da je bilo doslej v zadnjih 12 letih konferenc več ko dovolj, da je sedaj treba rezultatov, ker za konferenco ni več časa.

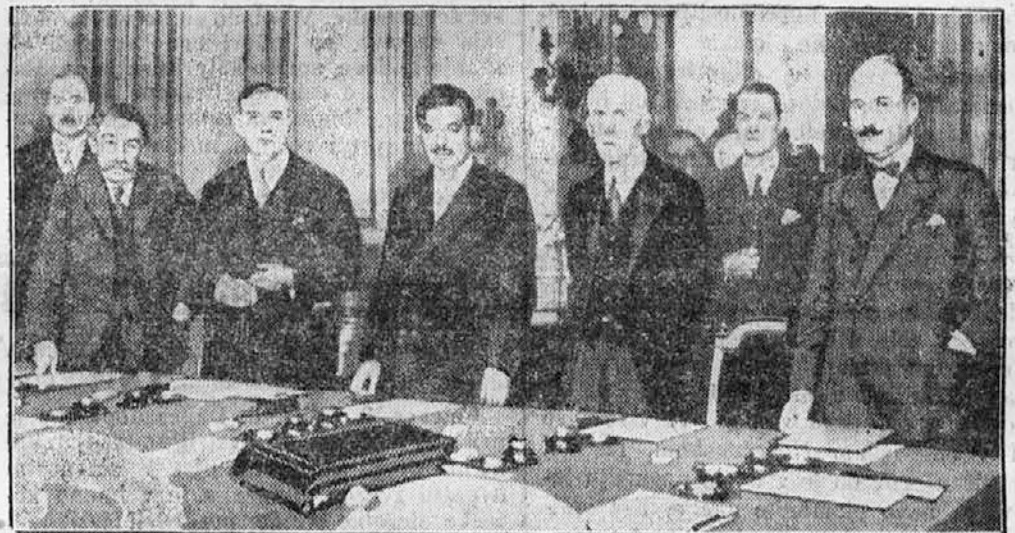
Sporazum v najbistvenejših točkah

Pariz, 3. julija. d. V najbistvenejših točkah je dosežen že sporazum. Francoski ministrski predsednik Laval je pristal na zahtevo Amerike, da se ves finančni uspeh Hooverjeve pomoči zagotovi samo Nemčiji in da ostanejo tudi nezaščiten letna plačila nemških reparacijskih plačil v vsej višini Nemčiji na razpolago. Hoover pa je odnehal v toliko, da je stavil posredovalni predlog, naj se pomoč za vzhodno-evropske države, ki jo je zahtevala Francija, dobi na drug način in ne iz nemškega reparacijskega fonda. Sedaj se je treba sporazumeti samo še o garancijskem fondu. Fran-

cija je na haški konferenci prevzela obveznost, da bo, če bi se Nemčiji dovolil moratorij, nakazala 500 milijonov kot garancijski sklad v bazelsko banko. S tem bi bilo drugim državam, ki jim gre samo ena šestina iz nezaščitenega dela nemških reparacijskih plačil, omogočeno, da bi svoje tributarne zahteve vsaj deloma krili. Ker je Hoover sedaj napovedal eno celo moratorijsko leto, Francija ne bi hotela poleg tega, da se za prihodnje leto odpove svojemu deležu na reparacijah, še riskirati, da bi naslednje leto razen tega morala plačati še 500 milijonov. Današnja pogajanja bodo posvečena izključno vprašanju tega garancijskega sklada.

Polno zaupanje v Ameriki

Washington, 3. julija. d. V državnem tajništvu za zunanje zadeve so dobili časniki na zadnje te-le informacije: Pariška pogajanja se nadaljujejo v prijateljskem ozračju. Glede njih uspeha imamo polno zaupanje.

Pogajanja ameriškega državnega tajnika Mellona v Parizu

Med odmorom pri pogajanjih; na sliki vidimo (od leve na desno) francoskega finančnega ministra Flandina, ministra za zunanje zadeve Brianda, ameriškega poslanika v Parizu Edgema, predsednika francoske vlade Lavala, ameriškega državnega tajnika Mellona in francoskega državnega podtajnika Poncela.

Rezultati volitev na Madjarskem

Vlada dobila veliko večino mandatov, a je bila poražena v Budimpešti

Budimpešta, 3. julija. d. Izid volitev v vsej državi je naslednji: vladi prijazne stranke imajo skupaj 177 mandatov; od teh jih je dobila stranka enotnosti grofa Bethlena 149, krščansko-socialna gospodarska stranka, ki podpira vlado, pa 28. V 17 okrajih bodo ožje volitve, v 7 od teh okrajev pa stoji nasproti kandidaturi obeh vladnih strank, tako da bo imela vlada okrog 148 mandatov. Opozicija je izvojevala 33 mandatov. Od teh jih pride na opozicijsko liberalno agrarno stranko 8, na demokrate in liberalce 8, na krščansko opozicijo 2, na narodne radikale 1 in na socialne demokrate 14. Razen tega je bilo izvoljenih 18 mandatov, ki ne pripadajo nobeni stranki. Od teh jih je nekaj vladi prijaznih desnčarjev, nekaj pa levičarsko pobarvanih.

Budimpešta, 3. julija. d. Skrutinij v budimpeštanskih volilnih okrajih je bil končan danes popoldne. V prvem volilnem okraju so od 6 mandatov odpadli 4 na obe vladni stranki, na stranko enotnosti in na krščansko-socialno stranko, eden na socialne demokrate in eden na liberalce. Od 9 mandatov v drugem volilnem okraju so odpadli trije na socialne demokrate, dva na Vazsonijjevo demokratsko stranko, eden na stranko enotnosti, eden na krščansko-socialno in eden na krščansko opozicijo. Od desetih mandatov v tretjem budimpeštanskem volilnem okraju so odpadli po trije na socialne demokrate in krščansko-socialno, po dva pa na stranko enotnosti in na liberalno-demokratsko opozicijo. 30 mandatov budimpeštanskih volilnih okrajev in volilnega okraja budimpeštanske okolice se razdeli tako-le: stranka enotnosti 6, vladi prijazna krščansko-socialna gospodarska stranka 7, liberalno-demokra-

tična opozicija 4, Vazsonijjeva demokratska stranka 2, krščanska opozicija 2, socialna demokracija 9. Med izvoljenimi sta tudi socialno-demokratska voditelja Weltner in Buchinger, ki sta več let živela na Dunaju kot emigranta. Krščansko-strokovne organizacije in frontni bojovníki, ki so se prvič

samostojno udeležili volilnega boja, niso dobili nobenega mandata.

Budimpešta, 3. julija. n. Guverner Horthy je sklical parlament. Prva seja parlamenta bo 18. t. m., svečana seja pa bo dva dni nato. Parlament bo otvoril kot najstarejši poslanec grof Apponyi.

Podrobnosti o bombi na rimskem kolodvoru

En delavec raztrgan na kose, drugi ubit -- Fašistovski listi dolžijo emigrante v Franciji

Rim, 3. julija. v. Včeraj ponoči je pri železniškem skladišču Tiburtino poleg postaje Termini pri carinskem pregledu eksplozirala bomba v tovornem vozu. Poleg voza so bili v tistem hipu 2 delavca in 1 carinik. Prvega delavca so drobič bombe in voza docela raztrgali, drugi delavec je v nekaj minutah podlezel ranam, carinik pa je bil težko ranjen in so ga prepeljali v bolnico. Eksplozija je uničila vse blago v vagonu ter poškodovala tudi druge železniške voze in neko bližnjo čuvajnico. Železniški voz je prispel iz inozemstva.

Voz ni bil dobro zaprt. Tik pri vratih so neznani atentatorji položili v voz listino, ki je moral vzbuditi zanimanje vsakega, kdor jo je opazil. Listnica je bila z vrvice zvezana s peklenim strojem. Ko je delavec Pedit zapazil listino, jo je hotel pregledati. Prijel jo je v roke, s tem pa povzročil eksplozijo, ki je zahtevala njegovo življenje in še druge žrtve.

»Giornale d'Italia« pripisuje atentat anti-fašistovskim elementom v Franciji, ki so bombo položili v železniški voz, ko je bil še na ozemlju francoske republike.

Norveški lovci »anektirali« del Grenlandije

Oslo, 3. julija. AA. Norveška vlada je prejela poročilo od voditelja norveške lovške ekspedicije v zborni Grenlandiji, Devolda, ki naznanja, da je ekspedicija anektirala del vzhodne Grenlandije za Norveško. Devold zahteva od vlade, naj aneksijo službeno potrdi. Norveški politični krogi sodijo, da je ta aneksija povsem privatnega značaja.

Romunsko-avstrijska pogajanja

Dunaj, 3. julija. d. Kar se tiče nameranih pogajanj za sklenitev trgovske pogodbe med Avstrijo in Romunijo, pri katerih je iniciativa bolj na strani Romunije, se nameravajo od začetka zediniti na tri mesece trajajoč provizori, za katerega bi se zedinit z izmenjavo not. Med tem časom pa se bodo vodila pogajanja za definitivno pogodbo (uradno).

Letošnji Independence Day

Vsak dan gre skozi Jesenice več delavcev, ki se vračajo, ker so izgubili v tujini svojo službo. Pred par dnevi sem srečal enega izmed teh vračajočih se delavcev v vlaku ter sem ga vprašal, ali prihaja iz Amerike. Njegova prtljaga je imela pečate družb Royal Mail in Cunard Line. Ko sem ga to vprašal, sem imel v mislih Zedinjene države Severne Amerike. Tako je mislil in me tako razumel tudi oni delavec in zato je odgovoril: »Ne, gospod; prihajam iz Kanade.«

Sicer sem vedel, da se v naši postarni in tradicijski Evropi razume z besedo »Amerika« v prvi vrsti velika zvezna republika med Kanado in Meksiko, toda ni mi bilo znano, da delajo isto tudi Amerikanci sami. Tako sem se prepričal, da postajajo Zedinjene države v očeh Evropejcev in Amerikanec fizičen in političen izraz Amerike, njenih posebnosti, nasprotij, meril. Vse to pa ne samo v primeru z Evropo, temveč napram vsemu svetu izven Amerike sploh.

V nasprotju z evropskim naziranjem imamo torej na eni strani Evropo in ostale kontinente, v kolikor so otroci evropske civilizacije, na drugi pa samo Zedinjene države, in to na stališču nekakega zgodovinskega upornika proti evropski civilizaciji. Z eno besedo: nov svet v nasprotju s starim svetom. Gre za dva antagonizma, ki se nahajata na različnih stopnjah: v prvi vrsti je antagonizem med ameriškim in evropskim prebivalstvom angleškega jezika, potem antagonizem med »Ameriko« in »Evropo«, antagonizem med Zedinjenimi državami in vsem ostalim »starim svetom«, itd.

Nekoliko lepih in pretresljivih momentov iz zgodovine človeštva pa že priča, da oba antagonizma nista nepremostljiva, dasi se sicer skoro nikdar ne ujemata. Vzemimo n. pr. ameriško vstajo in veliko francosko revolucijo. Nima zadosti smelosti, da bi hotel ugotavljati in določevati, ali sta ameriška vstaja in francoska revolucija druga napram drugi vzrok ali posledica ali pa sta obe le dva izbruha enega in istega tlačnega človečanstva. Oba dogodka sta približno iz iste dobe.

Nevihite in razdejavanja velike vojne so nam še v zelo svežem spominu. Toda vsi se ne spominjamo globokih vzrokov, ki so dovedli Zedinjene države do tega, da so vstopile v evropsko vojno. Ti vzroki so bili v ameriškem človečanskem nagibu. Prepričan sem, da je v istem nagnenju tudi vzrok nove plemenite akcije. Kot vidimo v zadnjih tednih, je Amerika na tem, da odloži svoje naravno in značilno nasprotje napram evropskim vprašanjem ter da napravi novo zgodovinsko intervencijo z namenom, da reši Evropo. Ta akcija je zadnji dokaz o obstoju nevidnih, dasi težavnih doslednosti, ki vodijo — kljub vsem nasprotnim znakom — tudi ameriško duševnost.

Zato vsebuje letošnji praznik neodvisnosti Amerike veliko odkritje: v slučaju nevarnosti za človečanstvo ni vsajne osamljenosti niti onstran oceana! Naj bi dalo to odkritje letošnjemu praznovanju četrtega julija še posebno svečano lice, kakor poraja v nas najlepšo željo na naslov velike nacije Zedinjenih držav severne Amerike.

Therefore, the INDEPENDENCE DAY of this year, contains a great revelation: in ease of dangers for humanity, there is no splendid isolation even behind an ocean! May this revelation give the special solemnity to this year's celebrations of the 4th of July in 1931, as it causes our best congratulations for the great American Nation of the U. S. A.

Stempihar Ivan, D. L., Jesenice.

Zasilni premogovni zakon v Angliji

London, 3. julija. AA. Vlada je predložila spodnji zbornici zasilni premogovni zakonski načrt, ki so ga čitali prvič.

Vlada je vložila ta zakonski načrt, ker so se pogajanja med lastniki rudnikov in rudarji ponesrečila. Glavni namen tega zakonskega načrta je, da se prepreči, da stopi ponovno v veljavo 7-ur delovnik. Zakonski načrt določa, da morajo ostati sedanje rudarske mezde neizpremenjene.

Vlada želi, da bi zbornica čimprej sprejela omenjeni zakonski načrt. Izvršni odbor rudarske zveze je konferenci rudarskih delegatov, ki zaseda v Londonu priporočil, naj ga sprejme.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 3. julija. d. Pretežno jasno, vroče, gorak veter, šibko nagnjenje k nevihtam; v južnih Alpah pretežno oblačno, nagnjenje k nevihtam, zelo soparno.

Položaj na Španskem po volitvah

Ožje volitve se bodo vršile v nedeljo 12. t. m. — Ustavodajna skupščina se sestane 14. julija — Katalonsko vprašanje

Madrid, 3. julija. r. Notranji minister Maura je izjavil novinarjem, da se bodo ožje volitve, ki so bile napovedane za 4. julija, vršile šele v nedeljo 12. t. m. S tem bo ustrezno želji volilnih komisij, ki so izjavile, da ne bodo do 4. t. m. mogle izvršiti vsega svojega dela.

Provizorna vlada — je izjavil dalje minister Maura — opirajoč se na dejstvo, da se je ogromna večina volilcev izrekla za republiko, ni podala ostavke, temveč je sklenila, da ostane na svojem mestu do 14. t. m. — ko se sestane novoizvoljena ustavodajna skupščina.

Različne osebnosti se imenujejo kot kandidati za mesto predsednika ustavodajne skupščine, med njimi Villanueva, Ossorio y Gallardo, Sanchez Roman in Besteiro, socialist in profesor na madridski univerzi. Vse kaže, da ima največ izgledov naslednji.

List »El Sol« objavlja izjavo zunanjega ministra Lerroux-a, šefa radikalne stranke, ki je bil izvoljen v šestih volilnih okrajih. Minister Lerroux je rekel, da mora sedanja vlada nadaljevati svoje delo. Njena glavna naloga je, da izdela novo ustavo, ki bo v skladu z interesi španskega naroda, tako, da bo Španija mogla zavzeti zopet ono mesto med narodi, ki ji gre.

Glede katalonskega separatističnega gibanja je rekel minister Lerroux, da vodita to gibanje dve nasprotni si čustvi. Na eni strani je želja, da bi se afirmirala individualnost Katalonije, na drugi strani pa čisto

sto materialistična stremjenja po nekaki absolutni in neopredeljeni socialni pravičnosti. To bo trajalo le malo časa — je zaključil minister Lerroux — ker manjka v tem gibanju enotnost. Zmerni elementi, ki so sedaj združeni, bodo poplavljeni in se bodo morali odločiti za politiko skrajnosti.

Finančni minister Pruto je izjavil glede glasov, da bo predsednik prve redne vlade sedanji zunanji minister Lerroux, da take vlade socialisti ne bi podpirali. Minister Lerroux, ki so ga novinarji vprašali, kaj misli o izjavi finančnega ministra, je rekel, da to izjavo obžaluje, ker smatra sodelovanje socialistov za neobhodno potrebno. Dodal pa je, da obstoja poleg socialistov tudi stranka radikalnih socialistov. Tako bi se lahko zgodilo, da se približa levičar, ne da bi moral upoštevati socialiste.

Javlja se dalje, da je odbor juristov, ki je imel izdelati načrt ustave, končal svoje delo. Španija bi bila po tem načrtu enotna in ne federativna republika.

Barcelona, 3. julija. AA. Tu ostro napadajo novo špansko ustavo, ki bo predložena v kratkem ustavodajni skupščini. Dobroznani katalonski list »La Publicidad« označa osnutek nove španske ustave za obžalovanja vreden povratek k unitarističnim načelom, ki jih je vsilila monarhija katalonskemu prebivalstvu.

Dobro poučeni krogi menijo, da bodo katalonski poslanci zapustili ustavodajno skupščino, ako bo slednja odklonila katalonsko avtonomijo.

Politične prilike na Romunskem

Vodstvo narodno-kmečke stranke ni sprejelo ostavke dr. Maniu-a

Bukarešta, 3. julija. n. Vodstvo nacionalno-kmečke stranke v Cluju je imelo v torek popoldne sejo in je sklenilo, da ne sprejme ostavke, ki jo je podal dr. Maniu kot šef stranke. V soboto se bo vršila nova seja vodstva, na kateri bodo sprejeli na znanje razloge, spriču katerih se je dr. Maniu odločil za ostavko. Bržkone, tako menijo, če dr. Maniueva ostavka demonstrativen čin proti režimu močne roke sedanje vlade.

Bukarešta, 3. julija. n. Deputacija nacionalno-kmečke stranke, ki jo tvorijo vsi

prvaki stranke, bo jutri posetila dr. Maniu-a in ga prosila, naj ne zapusti stranke v teh usodnih časih. »Cuventul« pa napoveduje, da bo dr. Maniu vztrajal pri svoji odločitvi, da pa bo povedal razloge, ki so ga dovedli do ostavke.

Bukarešta, 3. julija. n. Spor med Duco in Bratianujem so na miren način poravnali. Duca je pred pričami izjavil, da je šlo za politične stvari, ne pa za poštenje Bratianujevo. S to izjavo so se priče zadovoljile.

Avstrijsko-madžarske manifestacije v Celovcu

»Da se prijateljska zveza med Avstrijo in Madjarsko še tesneje strne«

Celovec, 3. julija. d. Danes dopoldne je prišlo v Celovec do avstrijsko-madžarskih manifestacij za pobratenje. V slavnostni dvorani zvezne gimnazije je v imenu koroške deželne vlade pozdravil jezikovni tečaj madjarskih akademikov namestnik deželnega glavarja Schumy, ki je opozarjal na skupno povezanost usode med Avstrijo in Madjarsko v prejšnjih časih in poudarjal potrebo, da se prijateljski odnosi ne samo goje, temveč tudi še nadalje

grade. Budimpeštanski vseučiliški profesor dr. Heckel je zagotavljal deželni vladi in koroški deželi topla čustva Madjarov za Avstrijo in posebej za Koroško in je rekel: Glavni namen tega tečaja ni samo naučiti se nemškega jezika, temveč tudi da se prijateljska zveza med Avstrijo in Madjarsko še tesneje strne. Končno se je zahvalil za ljubezniv sprejem, ki so ga bili deležni madjarski udeleženci kurza v Celovcu.

Vprašanje sanacije Kreditanstalta

Glavni odbor parlamenta je sprejel poročilo vlade

Dunaj, 3. julija. AA. Korbiro poroča: Avstrijska zvezna vlada je včeraj predložila glavnemu odboru parlamenta poročilo o sanaciji in o položaju Kreditanstalta. Po dvodnevni debati je odbor odbil predlog socialnih demokratov, naj vlada izjavi, da je to poslednja garancija za ta zavod. Proti temu predlogu so glasovali vsi člani odbora razen social-demokratov in članov Heimabunda. Soglasno je bil sprejet predlog krščanskih socialistov, naj vlada po potrebi prevzame nove garancije, prej pa o tem obvesti glavni odbor parlamenta. Zatem je bil sprejet predlog krščanskih socialistov, da odbor odobrava poročilo vlade

o plačah in pokojninah uradništva tega zavoda in o ostalih prejemkih posameznih funkcionarjev. Predlog Landbunda, naj vlada predloži poročilo o ukrepih za občo preureditev tega zakona do 16. julija, je bil sprejet soglasno. Predlog socialnih demokratov, ki graja ravnanje vlade, češ da je bilo prekasno, je bil odbit z glasovi ostalih članov odbora. Kancelar dr. Buresch je izjavil, da bo poročilo knjigovodstva izročeno, čim bo sestavljen odbor, ki ga bodo tvorili zastopniki vseh strank. Soglasno je bil naposled sprejet predlog social-demokratov, da vlada uveljavi zakon o novi ureditvi finančnih zavodov.

Turneja pevskega društva »Obilič«

Beograd, 3. julija. I. Akademsko pevsko društvo »Obilič« je davi odpotovalo na svojo veliko turnejo po Savski in Dravski banovini. Beograjski pevci posetijo Osijek, Djakovo, Virovitico, Varaždin, Čakovec, Kranj, Bled, Ljubljano in Rogaško Slatino. Po vseh teh krajih prirede pevske koncerte s pestrim sporedom.

Izlet avstrijskih dijakov v Jugoslavijo

Beograd, 3. julija. AA. 10. julija prispe v našo kraljevino skupina avstrijskih dijakov, ki si bo pod vodstvom Herberta Husnika ogledala zlasti naše južne kraje.

V osmih dneh okoli sveta

Berlin, 3. julija. AA. Letalec Post in Gatty sta izvršila polet okrog sveta v 8 dneh, 15 minutah in 50 sekundah. S tem sta potokla rekord, ki ga je postavil zrakoplov »Grof Zeppelin«, ki je potreboval za to polet 20 dni, 15 ur in 17 minut.

Češkoslovaški poslanik na Bledu

Beograd, 3. julija. k. Češkoslovaški poslanik v Beogradu dr. Flider je odpotoval na Bled, kjer ostane nekaj časa, da se odpočije.

Četrti kongres treznosti

Beograd, 3. julija. I. V okviru IV. jugoslovan. kongresa treznosti se bosta jutri vršili zborovanji Zveze trezne mladine in Jugoslovanske zveze treznosti. Otvoritev IV. jugoslovanskega kongresa treznosti pa bo v nedeljo v veliki dvorani univerze. V Beogradu so se pričeli že zbirati kongresisti iz vseh delov države. Iz Ljubljane je prišlo okrog 20 delegatov pod vodstvom dr. Lipovška.

Romunsko letalo zgorelo

Bukarešta, 3. julija. n. Neko letalo, ki se je dvignilo z letališča v Bukarešti, je pričelo pri startu goriti. Pilot in mehanik sta skočila iz letala v višini 10 m. Oetala sta nepoškodovana, letalo pa je docela zgorelo.

Naloge prenovljene jugoslovanske vlade

»Prager Presse« o gospodarskem značaju nedavne rekonstrukcije naše vlade

Praga, 3. julija. v. V svojem današnjem uvodniku se bavi tukajšnja »Prager Presse« z rekonstrukcijo jugoslovanske vlade in gospodarskimi ter socialnimi nalogami, ki jih ima obnovljeni kabinet. Takoj s početka ugotavlja pisec tega članka, da se je rekonstrukcija izvršila izključno v gospodarskih resorih in da že spričo tega rekonstrukcija sama nima političnega ozadja, marveč je bila njena svrha zbrati in urediti vse moči za čim tesnejše sodelovanje za dosego gospodarskih ciljev jugoslovanske države.

»Prager Presse« navaja zakon o likvidaciji agrarne reforme in trgovinsko pogodbo s Češkoslovaško kot dva glavna rezultata gospodarskega dela vlade, ki je s tem docela izvršila svojo nalogo. Nato prehaja članek k analizi poslednje rekonstrukcije jugoslovanskega kabineta ter izjavlja:

Imenovanje jugoslovanskega poslanika v Londonu dr. Jurija Djuricia za finančnega ministra je bilo zelo posrečeno, ker prihaja novim imenovani minister iz svetovnega gospodarskega centra, iz katerega je najlažje spoznati mednarodni značaj posameznih finančnih problemov. Dr. Djurić pa je tudi sam po sebi finančni strokovnjak in bo spričo tega kot minister mogel v največji meri koristiti svoji državi.

Za trgovinskega ministra, pravi list nadalje, je bil imenovan dr. Kosta Kumanudi, ki ima nedvomno velike zmožnosti, kar je v državnih poslih že nešteto krat pokazal. Novi minister za gozdove in rudnike dr. Stanko Šibenik se je v vprašanjih, ki se nanašajo na gozdove, že izkazal s tem, da je v zakonu o likvidaciji agrarne reforme uveljavil princip, da se gozdovi veleposestnikom ne smejo odvzeti, ker bi to sicer v največji meri škodljivo vplivalo na vse gozdno gospodarstvo. Tudi ministrstvo za javna dela vodi strokovnjak inž. Dušan Sernec, ki si je v vprašanju o elektrifikaciji že kot znanstvenik pridobil sloves. Kot ministru mu bo dana prilika, da to svoje strokovno znanje stavi v najbolj primerni obliki v službo države. Prav tako posrečeno imenovanje pa je končno tudi imenovanje vseučiliškega profesorja dr. Marka Kostrenčiča za ministra za socialno politiko in narodno zdravje. Tudi njega čakajo resne naloge, v prvi vrsti problem o izseljevanju. Problem izseljevanja v Jugoslaviji se je po mnenju strokovnjakov v zadnjem času bistveno preokrenil. V poslednjem letu je padlo število izseljencev za 70%, nasprotno je v precejšnji meri narastel odstotek onih, ki se vračajo v domovino. Nuditi vse, kar je treba za življenje, v domovini vračajočim se izseljencem, bo ena izmed važnih nalog novega ministra.

»Prager Presse« zaključuje: »Kakor vse to kaže, se je izvedla poslednja rekonstrukcija jugoslovanske vlade v istih pravih kakor dosedanje izpremembe vlade in strogo po principih, ki so bili izraženi v kraljevem manifestu: čim bolj intenzivno delo in čim bolj skladno sodelovanje za rešitev gospodarskih vprašanj, ki obvladuje današnje narodno in svetovno gospodarstvo. V tem smislu rekonstrukcija jugoslovanske vlade ne pomeni nikakršne politične izpremembe. Takšna sprememba vlade pa je vedno mogoča, če zahtevajo to na novo porajajoči se problemi.«

Zunanji minister na oddihu

Beograd, 3. julija. k. Zunanji minister dr. Voja Marinković je odpotoval v okolico Valjeva na oddih, ki bo trajal okrog mesec dni.

Upokojitve in imenovanja v vojski

Beograd, 3. julija. I. Kapetan vojne ladje Viktor Klobučar je bil upokojen in je stopil v rezervo ter prejel istočasno odlikovanje Jugoslovanske krone III. reda. Za poveljnika mornariškega arsenala je bil imenovan kontreadmiral dr. Rihard Salher, za začasnega sodnika vojne sodišča savske divizije pa polkovnik Ernest Bagdas. Za vodnika konjeniškega polka kraljice Marije je bil imenovan konjeniški polkovnik Plavša R. Boris, za vodnika slavonskobrodskete savsko-orožniškega polka konjeniški podporočnik Maks V. Jernej, za vodnika beograjske čete dunavskega orožniškega polka pa pehotni podporočnik Legat S. Ciril.

Za spomenik kralju Petru v Senti

Subotica, 3. julija. k. Na poslednji seji občinskega sveta, ki ji je predsedoval župan g. Grakulić, je stavil občinski svetnik Lazarević predlog, da se vstavi v občinski proračun vsako leto postavka po 10.000 Din za monumentalni spomenik kralju Petru v Senti, in to toliko časa, dokler se ne doseže potrebna vsota.

Kuluk za popravo cest v Zagrebu

Zagreb, 3. julija. k. Snoči je bil na seji fin. odbora občinskega sveta sprejet sklep, da se od banske uprave zahteva odobritev treh edinic kuluka za leto 1932, za popravo cest na ozemlju zagrebske mestne občine. Ekvivalent za eno edinic se je določil na 15 Din. Banoavina namerava razpisati eno edinic.

Lev pobesnel v cirkusu

Beograd, 3. julija. I. Snoči okrog polnoči se je pri predstavi v velikem cirkusu »Amar« skoraj dogodila velika nesreča. Opasni cirkuski lev Sultan je pobesnel in je skočil na svojega mezažerja črnca Williamsa in ga hotel raztrgati. Črnc je k sreči odskočil, tako da ga je lev prijel le za desno roko. Publike se je polastila panika. Nekateri so pričeli že bežati. Red pa so kmalu vzpostavili, tako da se je predstava kmalu nato nadaljevala.

Sokolstvo

Zlet sokolske župe Kranj v Trzinu

Da pokaže sokolska župa Kranj svoj napredek, se je odločila za letošnji župni zlet 4. in 5. l. m. v romantičnem mestu Trzinu. Domače Sokolsko društvo z vrlim br. starostom Jozo Vidmarjem na čelu, se ni ustrašilo truda in odgovornosti ter je z veseljem sprejelo to častno delo na svoje rame. Bombaževa predilnica in tkalnica je dala za to župno prireditve rade volje prostorni travnik poleg telovadnice na razpolago. Neumorno so pričeli z delom, priskočili so člani s kulukom na pomoč, kajti treba je bilo izravnavati ves teren. Na telovadišču so se postavile tribune in uredili paviljoni, tako, da bo ustrezno v vsakem oziru veliki množici izletnikov. Telovadišče je zelo veliko in bo povsem ustrezalo svojemu namenu.

Društvo se je posrečilo pridobiti škofjokloško garnizijo k sodelovanju in bo nastopilo nad 100 vojakov v polni bojni opremi z vajami s puško. Pri vseh prireditvah bo sodelovala priznana železničarska godba »Sloga« iz Ljubljane in bratska društva, ki imajo svojo godbo.

Drevi bodo zakurili na »Mizic« velik kres s krasno razsvetljavo. Spored zleta je naslednji: danes po prihodu popoldanskega vlaka bodo ob 18. tekme članov in članic višjega oddelka. Jutri ob 6. jutraj bodo tekme članov in članic nižjega oddelka, ob pol 9. skušnje za popoldanski nastop, ob 15. slavnostni sprejod po mestu in pozdrav mestnega župana br. Lončarja in drugih govornikov, ob 15. župna javna telovadba z nastopom članstva in vojaštva škofjokloške garnizije. Po telovadbi narodna veselica s pestrnim sporedom. Dolžnost vsega članstva je, da se polnoštevilno udeleži te narodne manifestacije sokolske župe Kranj v Trzinu. Zdravo!

Razvitje prapora v Polju

Predpriprave za razvitje prapora so v polnem teku. Večer za večerom se zbirajo vsi oddelki in prireditveni odseki na letnem telovadišču in marljivo vežbajo oz. zborujejo. V torek in v sredo je pregledoval telovadnice oddelke župni prednjak, ki se je prav pohvalno izrazil o tehničnem stanju društva. Telovadci goje željo, da jih kmalu zopet poseti, toda za daljšo dobo. — Domače prebivalstvo opazuje z zanimanjem razvoj Sokola, tako, da bo jutri mnogobrojna udeležba pri razvitju prapora.

Spored slavnosti razvitja prapora je sledeč: drevi podoknica kumici s. Albini ing. Reševci, jutri ob 14. sprejem Sokolstva in gostov na postaji v Dev. Marji v Polju, ob 15. slavnostno razvitje prapora, ob 15. slavnostni sprejod, ob 16. javni nastop. Po nastopu velika vrtna veselica s pestrnim sporedom. V slučaju slabega vremena bo proslava v nedeljo dne 12. julija. Avtobusna zveza z Ljubljano do polnoči. Zdravo!

Sokolska proslava Vidovega dne v Kamniku

Kamniško sokolsko društvo je priredilo v soboto zvečer prirčno akademijo v proslavo Vidovega dne. Čisti dobiček akademije je namenjen zletnemu fondu za vsesokolski zlet v Pragi 1932. V dvorani Narodne Čitalnice se je zbralo najodličnejše kamniško občinstvo, povdariti pa moramo, da je bila udeležba s strani članov Sokola, katerim je bila akademija predvsem namenjena, skrajno slaba. Ta nezdrav pojav omalovaževanja sokolskih prireditev opazamo pri članstvu že dalj časa. Več discipline in poštvalnosti, bratje!

Proslavo je otvoril brat starosta kamniškega Sokola dr. Karba s slavnostnim govorom, v katerem je s krepkimi, jedrnatimi besedami razložil pomen praznovanja Vidovega dneva, dneva popolnega srbskega poraza na Kosovem polju. Iz tega najhujšega poraza in najgloblejega ponižanja je v narodu vzklikla kosovska, vidovdanska ideja, s pomočjo katere se je narod prišel dvigati, črpati moč in misel na ustanovitve in obnove svoje države. Kakor je bil Čehom poraz na Beli gori pobuda za borbo za ustanovitev lastne države, tako tudi Srbom. Praznovanje Vidovega dne pa ima še poseben pomen za sokolstvo, kajti ono je danes glavni nosilec Vidovdanske ideje, po kateri dela za zdrav in krepak jugoslovanski narod, ki bo zmogel čuvati ideale te ideje. Vidovdanska ideja pa nam tudi nalaga dolžnost, da se ob tej priliki spomnimo vseh junakov, ki so padli v borbi za svobodo svoje domovine, da se spomnimo bratov, ki še niso združeni z nami. Najnam bo spomin na Vidov dan temelj naše narodne zavesti, da se držimo težko priborjene svobode, za katero je bilo doprinešenih toliko žrtve. Te žrtve pa naj nam bodo v opomin, da bomo tudi mi pripravljene žrtvovati vse naše moči in ako treba tudi življenje naši svobodni, ujedineni domovini — Jugoslaviji.

Govor brata staroste je na vse navzgo napredil globok utis in je bil sprejet z burnim odobravanjem. Sledila je deklamacija Ganglove pesmi »Od Kosova do Beograda« za Vidov dan 1931, katero je efektivno podal brat Rajko Kos. Nato je »Lira« z občutkom zapela »Bože pravde«, »Tam kjer lunica«, »Spod plitvice poje« in »Večere«. Prirčno proslavo je zaključila razmeroma dolga enodejanka »Jesenski solnce«, katero so podali brata Kos in Bervar ter sestre Čizmekova in Logarjeva prav dobro.

V nedeljo se je vršila ob 9. uri slovesna služba božja v nadžupni cerkvi na Sutni, sokolska mladina pa je praznovala Vidov dan že v soboto.

Sokolska četa pri Sv. Andražu v Slov. goricah. Naša mlada sokolska četa priredi v nedeljo 12. julija t. l. ob 15. svoj prvi javni telovadni nastop s sodelovanjem matičnega društva Ptuj ter sosednjih bratskih edinic. Po nastopu velika vrtna veselica z bogatim srečelovom itd. — Na to našo prvo prireditev, ki naj bo izraz našega dela ter obenem manifestacija sokolske ideje v vzhodnih Slovenskih goricah, vabimo vse brate in sestre ter prijatelje sokolstva od blizu in daleč. Zdravo!

Razširjajte Jugoslovana!

Novomeška realna gimnazija

Iz njenega letošnjega Izvestja posnemamo, da je bilo v preteklem šolskem letu 1930/31 na zavod sprejetih skupno 329 dijakov in 130 dijakinj, jih je pa med letom 19 odpadlo ter je število gimnazija ob koncu leta 440 dijakov obeh spolov, med temi 121 žensk, to je 27,5%. Poučevalo jih je skupno 22 učnih moči, med njimi tri ženske. Med vsem učnim zborom so bili trije honorarni učitelji. Z novim letom je bil po 37 letih neumornega službovanja kot učitelj petja razrešen službe bivši kapiteljski organist in poznani komponist g. Ignacij Hladnik. Izvestje mu posveča prav toplo zahvalo, ki jo je mož tudi res zaslužil. Njegovo službo je prevzel g. Albin Fakin, glasbeni učitelj v Novem mestu. Izpremembe med učnim osebom so se izvršile tako, da je med šolskim letom odšlo iz zavoda pet oseb, vstopilo pa sedem. Osmi sploh ni pričela poučevati. Poučevalo se je 22 predmetov, med temi štiri neobvezne.

Dijaštvo je imelo na zavodu tudi letos štiri društva: Ferijalni Savez, Pomladek Rdečega Križa, Prosveta in Vesna, ki so štela skupno 808 članov oz. članic, tako da pride povprečno skoro na vsakega dijaka dvoje društev.

Učiteljska knjižnica obsega 4560 knjig. Dijaštvo razpolaga s štirimi knjižnicami. Slovenska šteje 1522 knjig, srbohrvatska 353 zvezkov, francoska 266 zvezkov in nemška 880 zvezkov. Bogate so tudi nekatere zbirke, ki jih ima gimnazija skupno osem.

Zdravstvene razmere so bile to leto na zavodu prav povoljne, vendar je tudi smrt zahtevala tam svoje in pokosila mlado življenje drugošolca Franca Hrovata iz Vavte vasi.

Učni uspehi so bili sledeči:

Izmed 319 dijakov jih je izdelalo 156, izmed 121 dijakinj pa 84, skupno torej 54-54%. Med njimi je 9 in 5 odličnjakov(inj), 43 in 36 prav dobrih ter 104 in 43 dobrih. Ponavljalni izpit ima 86 dijakov in 26 dijakinj, to je četrt zavoda. Neredovanih je ostalo 6 učencev in 2 učenci, izdelalo pa ni 71 dijakov in 9 dijakinj, to je dobra šestina ali 18-18%.

Kje bo vzrok tolikim neuspehom? Povejna mladina, prevelika prostost, prekomeren sport. O tem bi najbolje vedeli povedati sami gg. profesorji.

O višjem tečajnem izpitu smo že poročali, da je bilo izmed 18 učencev in učenk pripuščenih k izpitu le 14, to je 12 dijakov in 2 dijakinj. Od teh jih je srečno prebilo izpit 7 kandidatov in 2 kandidatkinj. Dovoljenje za popravni izpit v septembru so dobili trije kandidati, na leto dni pa sta bila odklonjena dva kandidata.

Nižjega tečajnega izpita je bilo oproščenih 20 dijakov in dijakinj, istotoliko pa jih je polagalo izpit. Naredilo ga je 6 učencev in 1 učenka, en učenec more ponavljati izpit v juniju 1932 kot privatni učenec, vsi ostali pa v septembru.

Solsko leto 1931/32 se bo pričelo 11. septembra. Isti dan bo tudi vpisovanje v I. razred, v ostale pa za domače dijaštvo naslednji dan.

Radio

Ljubljana, sobota, 4. julija. 12.15 Plošče (Mešan program). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče. 18.30 Salonski kvintet. 19.30 Bogo Pletničar: Sah. 20.00 Jože Premrov: Propad in ukinitve oglej. patrijarhije. 20.30 Operetni večer. Pojejo gđ. Herta Arko in gg. Miro Jelačin in Drago Žagar s spremljevanjem salon kvinteta. 21.15 Prenos s Bleda. 22.00 Čas, dnevne vesti. 22.15 Plošče. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, nedelja, 5. julija. 9.00 Jože Okorn: O čebelarstvu. 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10.30 Versko predavanje p. dr. R. Tominec. 11.00 Samospevi gđ. Stefke Korenčanove. 11.30 Salonski kvintet. 12.00 Čas, dnevne vesti, plošče (nov plošče). 15.30 Prof. Pengov: O reji plemenitih kožuharjev. 16.00 Duel: Mandolina in kitara. 17.00 Karel Capek: »R. U. R.« drama, igra Krekova mladina. 20.00 Samospevi ge. Jeanette Perdanove, konc. pevke. 20.45 Prenos plesne glasbe iz Park hotela Kazino na Bledu. 22.00 Čas, dnevne vesti. 22.15 Salonski kvintet. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, sobota, 4. julija. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 20.30 Koncertni večer. 22.00 Novice. 22.10 Koncert (dalje).

Zagreb, nedelja, 5. julija. 11.30 Dopoldanski koncert. 12.00 Opoldansko zvenenje. 12.05 Koncert (dalje). 12.30 Kuhinja. 17.00 Komorna glasba. 18.00 Sportni prenos. 20.15 Poročila. 20.30 Koncert Radio orkestra. 21.50 Novice in vreme. 22.00 Slovanska glasba.

Beograd, sobota, 4. julija. 11.30 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 19.00 Koncert radio orkestra. 19.30 Narodne s kitara. 20.00 Komedijska. 20.30 Klavirski koncert. 21.00 Odločki iz opere »Orlov«. 22.00 Novice. 22.20 Po Evrope.

Beograd, nedelja, 5. julija. 9.00 Prenos abstinencijskega kongresa. 12.30 Opoldanski koncert Radio orkestra. 13.30 Novice. 16.00 Popoldanski koncert. 17.00 Predavanje. 17.30 Narodne s harmoniko. 18.00 Vokalni koncert. 20.00 Vokalni koncert. 20.30 Komedijska. 21.00 Violinski koncert. 21.10 Novice. 22.00 Operetna glasba. 22.30 Koncert balalajk.

Praga, sobota, 4. julija. 11.30 Plošče. 12.30 Bratislava. 17.10 Naravna smrt. 17.20 Plošče. 19.05 Koncert balalajk. 19.55 Koncert. 21.00 Komedijska. 21.30 Kvartet. 22.20 Moravska Ostrava.

Praga, nedelja, 5. julija. 7.00 Orkestralni koncert. 8.30 Plošče. 9.00 Brno. 11.30 Promenadni koncert. 12.30 Poljudna glasba. 17.00 Plošče. 19.00 Vokalni koncert. 19.20 Pianoforte. 19.55 »Halo, Praga 1931«, igra. 20.20 Koncert. 21.00 Poljudna glasba. 22.15 Koncert.

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

I. No. 4395/1.

1852

Razpis.

Na podlagi § 31. zakona o banski upravi se razpisujejo pri tehničnem oddelku kraljevske banske uprave štiri službena mesta gradbenih inženirjev.

Prosilci, ki morajo izpolnjevati pogoje §§ 2. in 3. zakona o uradnikih, naj vložijo svoje prošnje, pravilno kolkovane in opremljene z vsemi v § 3. u. z. predpisanimi prilogami, najkasneje do 10. julija 1931 pri kraljevski banski upravi v Ljubljani.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine
v Ljubljani, dne 24. junija 1931.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

E 225/31.

1851

Dražbeni oklic.

Dne 20. julija 1931 ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 24 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Šmihel, vl. št. 147.

Cenilna vrednost: 70.865 Din; najmanjši ponudek: 47.243 Din 50 par.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo dražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Novo mesto,
dne 26. junija 1931.

*

E 496/31—11

1846

Dražbeni oklic.

Dne 7. avgusta 1931 ob 9. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin zemlj. knjiga a) d. o. Paradiž, vl. št. 104, zemlj. knj. b) d. o. Pristava, vl. št. 50.

Cenilna vrednost: ad a) 16.070 Din, ad b) 10.510 Din; vrednost pritikline: 600 Din; najmanjši ponudek: ad a) 12.501 Din, ad b) 7.883 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo dražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Razne objave

PROMETNA BANKA D. D. V LJUBLJANI.

Računski zaključek za leto 1930

odobren na VIII. rednem obnem zboru delničarjev dne 30. junija 1931.

Aktiva		Bilanca z dne 31. decembra 1930.		Pasiva	
	Din		Din		Din
1. Blagajna	582.787-16	1. Delniška glavica	5.000.000—		
2. Valute	267.189-22	2. Naložba konzorcija delničarjev nove emisije	4.950.000—		
3. Devize	1.393.156-46	3. Nedvigljena dividenda	40—		
4. Menice	1.195.584-81	4. Hranilne vloge na knjižice	2.048.660-65		
5. Denarni zavodi	1.113.198-51	5. Kreditorji	18.864.736-04		
6. Debitorji	18.642.468-14				
7. Realitete	2.500.000—				
8. Inventar	244.801-81				
9. Ostanek izgube iz leta 1929	4.950.000—				
10. Izguba za leto 1930	74.250-58				
	30.863.436-69				30.863.436-69

1838

O B J A V A.

Na tem obnem zboru je upravni svet poročal, da so se letos izvedli sklepi VII. rednega obnega zboru z dne 26. marca 1930 in se je prvotna delniška glavica Din 5.000.000— znižala na Din 50.000— z zložitvijo 50.000 delnic v 500 delnic po nom. Din 100—, nato pa takoj zopet zvišala na Din 5.000.000— z izdajo 49.500 novih delnic po nom. Din 100—, emitira-

nih, subskribiranih in polno vplačanih z 10% ažijem. Zato je izguba iz leta 1929 v znesku Din 4.950.000— sedaj že odpisana.

Glede izgube iz poslovnega leta 1930 v znesku Din 74.250-58 je sklenil VIII. redni obni zbor dne 30. junija 1931, da se krije iz azijskega rezervnega fonda.

UPRAVNI SVET.

E. M. Remarque:

Pot nazaj

Roman

(Copyright by M. Feature Syndicate.
Ponatis, tudi v izveščku, prepovedan.)

V negotovem somraku so bila ta polja podobna razritemu, okrepnemu morju, okamenelomu viharju. Rahe je čutil prsten duha po krvi, smodniku in zemlji; divji duh smrti, ki ima še vedno oblast v teh pokrajinah. Nehote je stisnil glavo med ramena. Roke so mu visele ohlapno naprej in pripravile v zapetju nehote na padec; — to ni bila več hoja iz mest — zopet je tisto počenjeno, previdno plazenje živali, prežeče pričakovanje vojaka.

Obstal je in opazoval pobočje. Pred eno uro mu je bilo še tuje, zdaj pa pozna zopet vsako višino, vsako gubo zemlje, vsako dolino. Nikdar ni bil proč od tu, ko papir so se skrčili meseci v vzplapolanju spominov, zgoreli in razkadili so se ko dim — tukaj se plazi zopet poročnik Georg Rahe na stražo, in ničesar ni bilo med tem časom. Okrog njega je samo molk večera in slabotni vetrič v travah; — v njegovih ušesih pa rjove zopet boj; vidi, kako divjajo raztreliki, svetlobne krogle vise ko velikanske obločnice nad razdejanjem, črno žareče gori nebo, zemlja pa pljuska v vodometih in žvepljenih žrelah od horiconta do horiconta.

Rahe je stisnil zobe. Ni fantast, toda ubraniti se ne more: ko viharji vrtinec so ga zajeli spomini, tu še ni miru, ni navideznega miru ostalega sveta, tu divjajo še vedno boji in vojna, tu besni strahotno razdejanje dalje, negovi vrtinci se pa izgubljajo v oblakih.

Ko da ima roke, tako ga zagrabi zemlja. Rumena, debela ilovica se drži čevljev in otežkočuje

129

korake tako, kot da hočejo mrtveci z zamolklimi, renčecimi glasovi potegniti k sebi preživelega.

Preko črnih, z lijaki posutih polj dirja. Veter postaja močnejši, oblaki romajo in včasih izlije mesec svojo blede svetlobo čez pokrajino. Vsak tak trenutek se Rahe ustavi, srce se mu stisne, na tla se vrže in k zemlji se stiska. Ve, da ni nič, toda ob zopetnem svitu meseca skoči prestrašen v lijak. Gledajoč in zavestno zapada zakonom te zemlje, po kateri se ne more hoditi pokonci.

Mesec je narastel v veliko svetlobno oblo. V blede luči so parobki gozdika črni. Za razvalinami v daljavi se vleče globel, iz katere se ni nikdar napadalo. Rahe čepi v nekem jarku, ki je napolnjen s koščki od nekega pasu, s posodo za kuho; žlica leži tam, blatne ročne granate, torba za patrone, zraven pa sivozeleno suknjo, mokro, vlaknasto, napolneno z ilovnatimi, ostanki nekega vojaka.

Vleget se je na zemljo z obrazom proti tlu; — molk je začel govoriti. Zamolklo, strašno hrmenje je v zemlji, sunkasto dihanje, bobnenje in zopet hrmenje, ropotanje in rožljanje. Zasadi je prste v zemljo in pritisnil glavo k tlu. Zdelo se mu je, da čuje glasove in klice. Rad bi vprašal, govoril, vpil; prisluškuje in čaka na odgovor, odgovor za njegovo življenje —

Toda samo veter postaja močnejši, oblaki plovejo hitreje in bolj nizko, in senca za senco se podi čez polja. Rahe je vstal in šel naprej, brez cilja, dolgo časa, dokler se ni znašel pred črnimi križi, ki so stali v dolgih vrstah drug za drugim, podobni stotniji, bataljonu, polku, armadi.

Naenkrat je vedel vse. Pred temi križi se je zrušila stavba velikih besedi in velikih pojmov. Samo tukaj je še vojna, ne več v možganih in premaknjenih spominih onih, ki so ji utekli! Tu stoje izgubljena leta, ki se niso izpolnila, podobna strahotnemu ognju nad grobovi. Tu kriči z bobnečim mol-

kom proti nebu neživeto življenje, ki ne more najti miru. Kot grozna tožba v noči, se izliva tu moč in volja mladosti, ki je umrla, predno je mogla začeti živeti.

Spreletela ga je groza. Rezko je spoznal na en mah prazno žrelo, v katero se je pogreznila zvestoba, hrabrost in življenje ene generacije. Dušilo in pretresalo ga je.

»Tovariši!« je zavpil proti vetru ni v noč: »Tovariši! Izdani smo bili! Še enkrat moramo korakati! Nasproti! — Nasproti! — Tovariši!«

Stal je pred križi, mesec je prodril skozi oblake. Videl je, kako so se tovariši svetili, kako so se dvigali z razprostrtimi rokami iz zemlje; že je čul ropot njihov korakov, pred njimi je stal in začel z njimi korakati. Dvignil je roko: »Tovariši — naprej!«

Posegel je v žep in zopet dvignil roko — En sam, utrujen pok, ki ga je pobral in odnesel veter. — Potem se je opotekel na kolena, se uprl na roke in se obrnil s poslednjim naporom proti križem. — Videl jih je korakati, cepetali so in se premikali, počasi so stopali; njihov pot pelje daleč, dolgo bo trajala, toda naprej vodi. Prišli bodo do cilja in se spustili v zadnji boj, v boj za življenje. Molče se pomikajo naprej stop na stop; temna armada koraka najdaljšo pot — pot do sre. Mnogo let bo treba hoditi, toda kaj pomeni zanje čas? Dvignili so se, korakajo, prihajajo —

Glava se mu je sklonila na prsi, tema ga je objela, padel je naprej. Zdaj koraka tudi on s četo. Ko človek, ki je pozno našel pot domov, leži na zemlji. Roke ima razprostrate, oči že tope, eno koleno privedignjeno. Še enkrat se je zganilo telo, potem je vse zaspalo. Samo veter veje čez pusto, temno daljavo, veje in veje, čez nebo in oblake, čez polje in brezkončne ravnine, posute z grobovi, lijaki in križi —

KONEC.

Umetnik — tat

V Berlinu je izzvala silno pozornost neka kriminalna afera prav posebne vrste. Policija je namreč prijela in zaprla slikarja Frana Heckendorfa zaradi tatvine, njegovega brata pa zato, ker je ukradeni blago skrival in prodajal.

Policija je strogo in natančno preiskala slikarjevo stanovanje in nato je slikarja prijela. Slikar Heckendorf je bil v Berlinu zelo znan in ljudje so njegove slike radi kupovali. Kot umetnik je bil na zelo dobrem glasu.

Letos meseca januarja pa je izginil iz vile nekega bančnega ravnatelja dragocen kip; kip je predstavljal nago deklico. Preiskava tatvine je dognala, da so se tatovi pripeljali do vile z avtomobilom, tam so prerezali žično ograjo in nato so odnesli bronasti kip, ki je bil okoli 10 centov težak. Sprva so mislili, da so tatovi ukradli kip zaradi brona in so povpraševali po kipu pri vseh trgovcih s kovinami. Ko so pa vsa prizadevanja, priti zopet do kipa, ostala brezuspešna, so nehali kip iskati.

Tu pa je prišel policiji na pomoč največji de-

Berlinska policija je te dni zaprla slikarja Frana Heckendorfa in njegovega brata zaradi tatvine. Oba sta kradla dragocene slike in kipe in sta tatvine že tudi priznala.

tektiv — slučaj. Nekdo je namreč opazil v neki vili v okolici Berlina ukradeni bronast kip in lastnik je odkrito priznal, da ga je kupil od slikarjevega brata za 2500 mark. Policija si je bila sedaj na jasnem, da kipa ni ukradel nihče drugi kakor slikar sam! To domnevo je preiskava slikarjevega stanovanja v polni meri tudi potrdila.

Pesnik, ki je trgoval z obrekovanji

Essad-bej pripoveduje v listu »Literarische Welt« (književni svet) prav zanimive stvari o ruskem pesniku Nikolaju Uspenskem, ki je dosegel s svojimi črticami iz kmečkega življenja velik uspeh, potem pa je začel moralno vedno globlje padati. Čudno usodo tega nesrečnega pesnika je v najnovejšem času pojasnil ruski učenjak Zukovski, ki je o tem tudi objasnili, odkod izvirajo številna obrekovanja in natolcevanja proti velikim ruskim pesnikom, ki so se nekdanj širila o njih po celi deželi. Uspenski je res imel dobre zveze z znamenitimi ruskimi pisatelji, o katerih je pozneje širil najbolj gorostasne laži. Uspenski je namreč po svojih prvih uspehih postal postopač, ki je hodil s harmoniko od kraja do kraja, poleg tega pa je kmetom na vasi še razkazoval nagačenega krokodila, ki ga je nosil s seboj. Kamorkoli pa je prišel, je pripovedoval neverjetne laži o ruskih pesnikih, so-trudniki raznih revolverskih listov so pa njegove izmišljotine širili po svojih listih. Uspenski je svoje laži prodajal kar na veliko: laž, ki je bila naperjena proti Dostojevskemu ali pa proti Bakurinu, je veljala pri njem 25 kopejk, laž proti Turgenjevu ali Tolstoju samo 15 kopejk, laži proti starejšim pesnikom pa je prodajal po 5 kopejk.

Pesnika Nekrasova je obdolžil, da je nekoč ukradel 10.000 rubljev, Turgenjeva pa je dolžil, da je spravil njega, Uspenskega, ob dedno imetje. Uspenskega so pustili njegovi znanci na miru, ker so ga imeli za neškodljivega bedaka, Uspenski pa je na svoja stara leta izdal v Moskvi celo zbirko svojih laži in obrekovanj o ruskih pesnikih.

Nevarna »Mis Berlin«

Znani nemški akrobat s padalom Torge je letos meseca aprila napadel nekega draguljarja v njegovi trgovini. Poskusil je najprej omamiti s kloroformom, da se draguljar ne bi mogel braniti, toda ta poskus se mu ni posrečil. Ljudje, ki so hodili mimo trgovine, so priskočili draguljarju na pomoč in Torge-ja so zaprli.

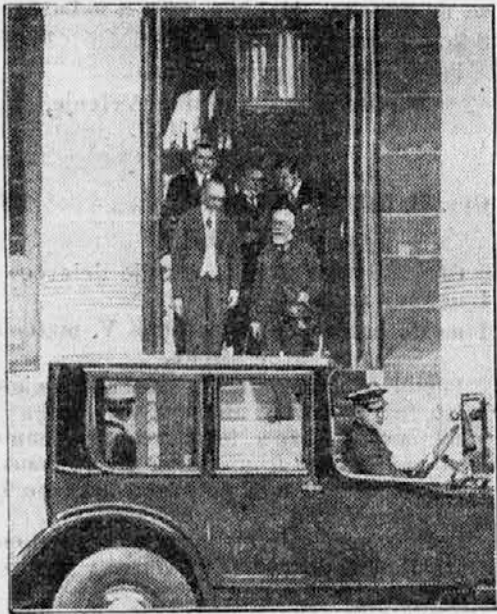
Te dni je bila obravnava proti Torgeju. Na razpravi so ugotovili, da je Torge poskusil draguljarja oropati zato, ker ni mogel več toliko zaslužiti, kakor je zahtevala od njega njegova »prijateljica«, ki je letos postala celo »kraljica lepote« ali »Miss Berlin«. Ta ženska je Torge-ju zapretila, da ga bo zapustila, če ne bo dovolj zaslužil in tako se je Torge pod vplivom te nevarne ženske odločil za roparski napad na draguljarja.

Morilec Kürten — obglavljen
Pruska vlada je zavrnila prošnjo za pomilostitev, ki jo je vložil na prusko ministrstvo znani »düsseldorfski vampir« Kürten. Kürtena so v četrtek obglavili.

Odmev.

Predsednik francoske republike Doumer na obisku v palači nemškega poslaništva v Parizu

Novi predsednik francoske republike Doumer je obiskal po starem diplomatskem običaju vse zastopnike tujih držav v Parizu.

Največji let 1. 1931

Ves svet je zasledoval z velikansko napetostjo poskus obeh ameriških letalcev Posta in Gottyja, ki sta se zavzela, da bosta obletela zemeljsko oblo v 10 dneh.

Poskus obeh letalcev je bil naravnost predren. Treba si je predočiti le pot, ki sta jo preletela.

V zrak sta se dvignila na Roosevelt-Fieldu pri New Yorku na Longislandu dne 24. junija ob 9:56 srednjeevropskega časa. Pot, ki sta jo nameravala preleteti, je dolga nad 25.000 kilometrov. Od tam sta letela proti severu do Hobbour-Gracea, od tam naprej pa sta letela preko atlantskega oceana.

Prvič sta se spustila na zemljo v Angliji pri Chesterju, drugič pa v Hannoveru v Nemčiji. Od tam sta letela v Berlin. Tu sta govorila (brezžično seveda) z Ameriko. Daleč tam v Kaliforniji je čakala pri zvočniku soproga Gottyjeva in na stotisoče ljudi. Število ljudi pa, ki jih je začela zanimati usoda obeh letalcev in njihovega letala »Winnie — Mac of Oklahoma« je rastle od dne do dne.

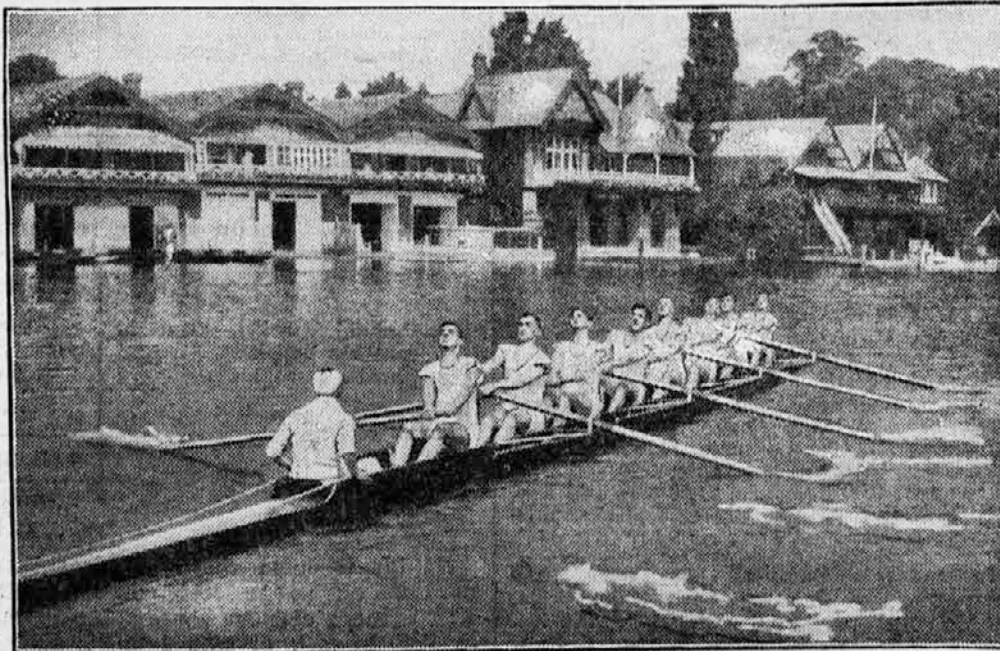
Kljub silnemu naporu sta oba letalca le malo spala, ker jih je njihova neupogljiva volja gnala vedno dalje in naprej. V osmih urah sta priletela iz Berlina v Moskvo, od tam pa v Novi Sibirsk, Irkutsk in Hobarovsk, kjer sta morala letala popraviti.

Za tem je sledil let preko Tihega morja v mesto Nome v Kanadi. Samo ta pot je bila dolga 2100 milj.

Zmagala sta jo pa v 16 in tričetrt urah. Tu bi se bila kmalu ponesrečila, ker je letalo padlo v globoko močvirje in sta aparat komaj izvlekla iz blata. Ko pa je bil aparat že na suhem in sta ga pogledala, bi bil propeler Gottyja skoraj ubil — na srečo pa ga je propeler le nekoliko opraskal po desni roki.

Preko Kanade sta z lahkoto zopet priletela nazaj v New York.

Ta let je brez dvoma najpomembnejši, kar jih je bilo 1. 1931. Preletela sta namreč 15.000 milj dolgo pot še prej kakor v 10 dneh, v zraku pa sta prebila 4 dni in 10 ur.

Najboljši nemški čoln-osmerek v Henleyju
Čoln-osmerek (last berlinskega veslaškega kluba) se uri in pripravlja za veliko mednarodno veslaško tekmo na Temzi pri Henleyju (Anglija).